

Aanbevelingen rapport Werken aan werk

Uit het onderzoek 'Werken aan werk' uitgevoerd onder de leden van het panel van MIND blijkt dat de dienstverlening van UWV en gemeenten op een aantal punten verbeterd kan worden. Het onderzoek is samengevat in een infographic¹. Gezien het zeer hoge percentage respondenten zonder werk (45%) en het belang om arbeid als medicijn in te zetten, ook bij mensen met complexe en chronische psychische/psychiatrische aandoeningen, doen we hier een aantal aanbevelingen om die dienstverlening te verbeteren:

Aanbeveling 1

Draag als UWV en gemeente zorg voor zo veel mogelijk persoonlijke, face-to-face contacten met de cliënten bij wie sprake is van een (ernstige) psychische aandoening. Uit dit onderzoek is gebleken dat het persoonlijk contact, met de juiste 'klik', een essentiële randvoorwaarde is voor het stapsgewijs toewerken naar het juiste traject naar werk of vrijwilligerswerk. Schroom niet om zonnodig een andere medewerker in te zetten als het contact niet goed verloopt.

Aanbeveling 2

Zowel bij het UWV als bij de gemeenten valt nog veel winst te behalen in het directe contact tussen mensen met een psychische aandoening en de medewerkers van hun afdelingen. Dit geldt in grotere mate voor de medewerkers van het UWV dan voor de gemeenten. Het is belangrijk dat er voldoende kennis is over psychiatrische problematiek en met name over de gevolgen hiervan voor de draag-en veerkracht van mensen om (vrijwillig) werk te gaan doen. Het gaat hierbij om individuele inschattingen waarover overeenstemming met de klant bereikt moet worden. Een gerichte cursus of training van de medewerkers kan ervoor zorgen dat deze groep beter ondersteund en geholpen kan worden. Voorbeelden van trainingen:

- Coral: <https://www.samensterkzonderstigma.nl/stigma-en-werk/tips-en-tools/coral-2-0/>
- Webinar (zelf)stigma en werk: <https://www.samensterkzonderstigma.nl/koudwatervrees-bij-toeleiding-naar-werk-niet-na-dit-webinar/>
- Training bij Divosa: <https://www.divosa.nl/onderwerpen/training-opleiding/incompany-basistraining-psychische-aandoeningen-en-lvb>
- Trainingen voor verzekeringsartsen e.a.: <https://www.dewerkendecentraal.nl/>

Aanbeveling 3

Uit dit onderzoek blijkt dat mensen met een psychische aandoening zoals depressie of angst een veel grotere kans hebben op uitval op de arbeidsmarkt dan anderen. Het is dringend nodig dat voor deze groep mensen *apart beleid wordt geformuleerd*, waardoor de begeleiding vanuit het UWV en de gemeente meer gepersonaliseerd en op maat gesneden kan worden uitgevoerd. Het schrikbarende hoge percentage mensen met een volledige afstand tot de arbeidsmarkt (45% t.o.v. 4,6% procent van de beroepsbevolking) laat zien hoe urgent het probleem is. In projecten als 'Meedoen, meedelen' en 'Verbreiding IPS CMD' zijn goede voorbeelden hiervan:

- Meedoen, meedelen: <https://www.divosa.nl/onderwerpen/meedoen-meedelen>
- IPS CMD: <https://www.samenvoordeklant.nl/nieuws/onderzoek-resultaten-ips-cmd-regeling>

Aanbeveling 4

Mensen met een psychische kwetsbaarheid hebben behoefte aan goede informatie en meer ruimte voor 'Samen Beslissen': samen kijken naar de mogelijkheden die er nog wél zijn en welke van deze opties bij deze

---

¹ Deze infographic is een samenvatting van het rapport 'Werken aan werk' en is te vinden op de website van www.wijzijnmind.nl

persoon het best van toepassing zijn. In veel wet- en regelgeving wordt uitgegaan van de zelfredzaamheid van mensen, maar voor veel mensen met psychische klachten is ondersteuning en maatwerk broodnodig - zeker als tegelijkertijd andere zaken spelen, zoals schulden, relatieproblemen of dakloosheid. De meeste mensen kunnen met de juiste hulp en ondersteuning wel zelfredzamer worden. TNO heeft als instrument hiervoor in 2019 [de methodiek Samen Beslissen](#) ontwikkeld voor Werk en Inkomen. Wij bevelen aan dat alle UWV-locaties en gemeenten die deze methode nog niet hanteren, dit zo snel mogelijk gaan doen.

Aanbeveling 5

In de uitvoeringspraktijk blijkt volgens de onderzochte groep cliënten dat medewerkers van het UWV en gemeenten onvoldoende kunnen inschatten wat de (on)mogelijkheden zijn van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Daarom zou via (bij)scholing meer kennis moeten komen over psychiatrische aandoeningen en de gevolgen hiervan, zoals het averechtse effect dat het moeten halen van termijnen en het opleggen van druk kan hebben op mensen met bepaalde psychische klachten. Maatwerk en flexibiliteit zijn hierbij sleutelbegrippen.

- Tips voor professionals: <https://wijzijnmind.nl/her-pak-je-eigen-regie/eigen-regie-tips-voor-hulpverleners>
- Tips voor werkzoekenden: <https://wijzijnmind.nl/thema/her-pak-je-eigen-regie-10-tips>

Aanbeveling 6

Om mensen met een psychische kwetsbaarheid in de gelegenheid te stellen om een gepersonaliseerd (arbeids)traject te volgen, zou de inzet van een onafhankelijke cliëntondersteuner, bij voorkeur in de vorm van een ervaringsdeskundige, bij kunnen dragen aan een situatie waarin meer mensen zichzelf uiteindelijk weer kunnen redden op de arbeidsmarkt of in het vrijwilligerswerk. De cliëntondersteuners kunnen zowel de burger ondersteunen en helpen in de voorbereiding van gesprekken, als beleidsmakers en uitvoerders helpen om de uitvoering meer vanuit het burgerperspectief in te vullen.

- Meer informatie over krachtgericht werken:
  - <https://wijzijnmind.nl/ervaringsverhaal/krachtgericht-behandelen/1411>
  - <https://www.zn.nl/338067458/nieuwsbericht?newsitemid=3506503680>

Aanbeveling 7

Ook zelfregie- en herstelinitiatieven door en voor mensen met een psychische kwetsbaarheid, kunnen de gemeenten helpen om psychisch kwetsbare mensen goed te ondersteunen en weer te laten deelnemen aan de samenleving. Hier worden mensen door ervaringsdeskundigen en 'peers' (gelijken) uitgenodigd om initiatief te nemen, hun leven weer op te pakken. Op deze manier hebben zij een grotere kans om door te stromen naar vrijwilligerswerk en/of betaald werk binnen of buiten het zelfregie- of herstelinitiatief. Wij bevelen met name gemeenten aan de zelfregie- en herstelinitiatieven als een structurele ondersteuningsvorm in te zetten voor mensen met psychische klachten om zodoende hun kans op deelname aan de arbeidsmarkt te vergroten. Meer informatie over het faciliteren van zelfregie- en herstelinitiatieven:

- De bouwstenen: <https://mindplatform.nl/bouwstenen>
- Financiering en inbedding: <https://mindplatform.nl/nieuws/handreiking-financiering-en-inbedding-van-zelfregie-initiatieven>